

Asia: VN/13008/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi tuloverolain sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

VN/13008/2024

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAEIKSI TULOVEROLAIN SEKÄ ERÄIDEN MUIDEN VEROLAKIEN MUUTTAMISESTA

1. Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen ja pitkäaikaissäästämissopimuksen maksujen vähennyskelpoisuuden poistaminen

** Veronmaksajain Keskusliitto vastustaa vapaaehtoisen eläkesäästämisen verovähennysten poistamista.

** Eläkesäästäminen edellyttää kansalaiselta erityistä pitkäjänteisyyttä ja sitoutuneisuutta. Tällöin hänen on myös voitava luottaa säästämisen keskeisten pelisääntöjen pysyvyyteen koko säästämisajana. Esitetty eläkesäästöjen verokohtelun olennainen muuttaminen kesken kaiken ei ole reilua, saati hyväksyttävää.

** Mikäli kaikesta huolimatta eläkesäästöjen verovähennyskelpoisuus poistetaan, on vain kohtuullista samalla sallia säästäjälle kertyneiden säästövarojen aikaistettu nostaminen ilman sanktioluonteista ylimääräistä veronkorotusta. Esitysluonnoksessa esitetty 5000 euron yläraja säästövarojen nostamiselle ilman korotussanktiota on keinotekoinen, ja se tulisi lähtökohtaisesti poistaa kokonaan.

Vapaaehtoinen eläkesäästäminen edellyttää kansalaiselta erityistä pitkäjänteisyyttä ja sitoutuneisuutta. Säästetyt varat sidotaan tiukoin ehdoin jopa vuosikymmeniksi. Tällaisessa säästämässä on luonnollisesti erityisen tärkeää, että kansalainen voi myös luottaa säästämiseen liittyvien keskeisten pelisääntöjen pysyvyyteen koko säästämisaikana.

Yhteiskunnalle tämä asettaa aivan erityisen velvoitteen huolehtia omalta osaltaan säästämiseen liittyvistä ehdoista ja edellytyksistä. Verokohtelun kestävyys ja johdonmukaisuus on yksi tärkeä osa kansalaisen eläkesäästämiseen liittyviä perusteltuja odotuksia, joiden suojaamisesta on huolehdittava kaikessa lainsäädännössä. Esitettyä eläkesäästöjen verokohtelun olennaista muuttamista säästämisaikana ei voi pitää kansalaisen oikeutettujen odotusten kannalta hyväksyttävänä.

Esityksessä ehdotetaan mahdollisuutta nostaa pienet korkeintaan 5000 euron suuruiset säästövarat ennenaikaisesti ilman, että suoritusta verotettaisiin korotettuna. Tällaista tiukkaa rajaa ilman korotussanktiota tapahtuvalle aikaistetulle säästövarojen nostolle ei voi pitää oikeutettuna tilanteessa, jossa yhteiskunta muuttaa kesken kaiken ja perustavanlaatuisella tavalla eläkesäästämisen pelisääntöjä.

Vapaaehtoiseen eläkesäästämiseen kannustavien verovähennysten poistuessa on vain kohtuullista, että myös säästövarojen ennenaikaiseen nostamiseen liittyvistä sanktiosta mahdollisimman pitkälle luovutaan. Korotussanktiosta vapaalle säästövarojen nostolle esitetty 5000 euron raja on keinotekoinen. Rajaa on joka tapauksessa syytä nostaa selvästi, ja siitä voitaisiin tässä yhteydessä perustellusti kokonaan luopua.

Vapaaehtoinen eläkesäästäminen perustuu asiakkaan ja palveluntarjoajan sopimukseen, jonka muuttaminen tai purkaminen edellyttää luonnollisesti myös sopimista. Eläkesäästöjen nostoihin liittyvästä veronkorotuksesta luopuminen mahdollistaisi kansalaiselle säästövarojen uudelleenkohdentamisesta sopimisen ilman normaalin verotuksen päälle tulevan korotussanktion aiheuttamaa ylimääräistä kynnystä. Tämä olisi vain oikeus ja kohtuus tilanteessa, jossa yhteiskunta muuttaa näin olennaisesti eläkesäästämisen verokohtelua.

Eläkesäästöjen nostaminen on kaikissa tapauksissa täysimääräisesti verotuksen kohteena. On huomattava, että eläkesäästöjen aikaistettu nostaminen aikaistaa myös yhteiskunnalle nostojen myötä kertyvät verotuotot. Luonnoksessa arvioidaan, että esitetyn 5000 euron rajan puitteissakin tapahtuva varojen nostaminen lisäisi ansio- ja pääomatuloverojen tuottoa 20 miljoonaa euroa vuodessa. Mikäli eläkesäästöjen nostamiselle luonnoksessa asetettua keinotekoista rajaa korotettaisiin tai rajasta luovuttaisiin kokonaan, myös yhteiskunnan saamien verotuottojen määrä kasvaisi merkittävästi esitysluonnoksessa arvioitua suuremmaksi.

2. Ennakonpidätyksen määrääminen suorituksen maksajalle

** Veronmaksajain Keskusliitto katsoo, ettei ehdotettu säädösmuutos ole sopusoinnussa ennakkoperintälain 3 §:n mukaisen vastaavuusvaatimuksen kanssa. Kohtuuttomia tilanteita voidaan minimoida alentamalla kaavamainen ennakonpidätys 30 prosenttiin. Lisäksi veronkorotuksen määräytymisperusteita tulisi muuttaa niin, että veronkorotus ja viivästyskorke määräytyisivät enintään todellisen laiminlyönnin suuruuden perusteella.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettua lakia muutettavaksi siten, että ennakonpidätyksen toimittamisen laiminlyönnin johdosta ennakonpidätys määrätään suorituksen maksajalle aina 40 prosentin suuruisena, ellei kyse ole sellaisesta suorituksesta, jolle on säädetty tai määrätty muun suuruinen pidätysprosentti.

Muutos on tarpeen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun 2024:36 johdosta. KHO katsoi OVML 51 § 1 momentin sanamuodon sekä erityisesti ennakkoperintälain 3 § 1 momentin ns. vastaavuusvaatimuksen mukaisesti, että tunnistettujen palkansaajien veronalaisiin tuloihin lisättyjen palkkatulojen ennakonpidätyksiin on sovellettava palkansaajien todellisia veroprosentteja, joissa on otettu huomioon verotarkastuksen perusteella lisätyt palkkatulot.

Veronmaksajain Keskusliitto pitää sinällään ymmärrettävänä tarvetta yhden yhtenäisen ennakonpidätysprosentin soveltamiseen. Veronmaksajain Keskusliitto huomauttaa kuitenkin, ettei ehdotettu muutos ratkaise perusongelmaa; kaavamainen veroprosentti ei ole ennakkoperintälain vastaavuusvaatimuksen mukainen, vaikka sen soveltamisesta olisi säädetty yksiselitteisesti OVML 51 § 1 momentissa.

Ehdotetusta lakimuutoksesta huolimatta suorituksen maksajalle määrättyä veronkorotusta tai viivästyskorkeoa ei jatkossakaan poistettaisi, vaikka maksuunpantu ennakonpidätys poistettaisiin viran puolesta suorituksen saajan maksettua veronsa. Mainittu veronkorotuskäytäntö vaikutti osaltaan KHO:n tulkintaan ratkaisussa 2024:36.

Kuten esitysluonnoksessa todetaan, laiminlyöty ennakonpidätys määrätään suorituksen maksajalle veron kertymisen turvaamiseksi. Sen ei ole tarkoitus olla rangaistusluonteinen seuraamus verovelvoitteiden laiminlyönnistä, vaikka esitysluonnoksen perusteluista sivulla 41 voi tällaisenkin käsityksen saada. Esitysluonnoksen sivulla 21 on selostettu verotarkastusten johdosta maksuunpantujen verojen osalta suorituksen saajien laskennallisia veroprosentteja. Nämä ovat vuosina 2019-2023 vaihdelleet välillä 19-30, mikä on selvästi alhaisempi kuin lakiin ehdotettu kiinteä 40 prosenttia. Ylisuuri maksettavaksi määrätty ennakonpidätys ei vastaa tarkoitustaan veron turvaamistoimenpiteenä, jos se on useassa tapauksessa ylimitoitettu.

Muutos säästäisi esitysluonnoksen mukaan Verohallinnossa arviolta 1-2 henkilötyövuotta. Säästö on kovin pieni suhteutettuna siihen, että ylisuurten ennakonpidätysten maksuunpano voi virhetulkintatilanteissa ajaa täysin oikein toimivaan pyrkiviä yrityksiä konkurssiin.

Teemu Lehtinen
toimitusjohtaja

Kati Hannikainen
lakiasiainjohtaja

Lehtinen Teemu
Veronmaksajain Keskusliitto ry